

Sygn. akt III AUa 466/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas - Luty
Sędziowie:	SSA Monika Kowalska SSA Ewa Drzymała (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Ziarko

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **S. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału VI Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 stycznia 2012 r. sygn. akt VI U 1654/11

I. o d d a l a apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. na rzecz S. R. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 466/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną przez **S. R.** decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 2 listopada 2011 r. i przyznał **S. R.** emeryturę od dnia 5 września 2011 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca **S. R.**, ur. (...), w okresie od dnia 8 lutego 1972 r. do 30 kwietnia 1999 r. był zatrudniony w Zakładach (...) S.A. w S. (przy czym od dnia 27 października 1973 r. do 13 października 1975 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową). W ramach tego zatrudnienia do dnia 30 kwietnia 1998 r. wnioskodawca pracował jako mechanik samochodowy, naprawiając samochody zakładowe takie jak Mazy, Jelcze, Kamazy, Krazy, Tatry, Żuki i Stary. Wnioskodawca wykonywał pracę w kanałach remontowych, wymontowując i naprawiając uszkodzone części,

np. części skrzyni biegów, silniki, czy mosty. Natomiast w okresie od dnia 1 maja 1998 r. do 30 kwietnia 1999 r. zajmował on stanowisko operatora dźwigu. Wnioskodawca otrzymał świadectwo z dnia 30 kwietnia 1999 r., w którym podano, że w ramach zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w okresie od dnia 8 lutego 1972 r. do 26 października 1973 r. i od dnia 11 listopada 1975 r. do 30 kwietnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku mechanika samochodowego wymienionym w wykazie A dział XIV poz. 16 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), natomiast od dnia 1 maja 1998 r. do 30 kwietnia 1999 r. świadczył pracę na stanowisku operatora dźwigu wymienioną w wykazie A dział VIII poz. 1 załącznika do powołanego rozporządzenia. Nadto na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca posiada łącznie 30 lat, 2 miesiące i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Powyższe ustalenia Sąd Okręgowy poczynił w oparciu o zalegające w aktach dokumenty, w tym akta osobowe wnioskodawcy i akta Sądu Rejonowego w Końskich w sprawie do sygn. P 231/98, a także zeznania świadków T. W., J. P. i J. K., które uznał za wiarygodne, logiczne i spójne. Świadkowie, będący współpracownikami wnioskodawcy w spornym okresie pracy, opisali zakres jej obowiązków pracowniczych oraz zgodnie poświadczyli, że wykonywał on wtedy pracę mechanika dokonując napraw samochodów zakładowych w kanałach remontowych, a w ostatnim roku pracy zajmował stanowisko operatora dźwigu. Potwierdza to też wystawione wnioskodawcy świadectwo pracy.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 32 i art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) i wywiódł, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego m.in. w art. 32 (tj. 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn), jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn (tj. co najmniej 15 lat) oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. co najmniej 25 lat dla mężczyzn i 20 lat dla kobiet). Wnioskodawca S. R. osiągnął wiek 60 lat oraz posiada ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym również ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W ocenie Sądu Okręgowego, do stażu pracy wnioskodawczynie w szczególnych warunkach należy bowiem zaliczyć zakwestionowane przez organ rentowy okresy zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w S. od dnia 8 lutego 1972 r. do 26 października 1973 r. i od dnia 11 listopada 1975 r. do 30 kwietnia 1998 r. W czasie tych okresów wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracę ujętą w wykazie A dział XIV poz. 16 załącznika rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdzie wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Natomiast od dnia 1 maja 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. pracował on stanowisku operatora dźwigu, wymienioną w wykazie A dział V poz. 3 załącznika tego rozporządzenia. Przy czym w ocenie Sądu Okręgowego nie było podstaw do wyłączenia przy obliczaniu stażu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach okresów pobierania przez niego zasiłku chorobowego przypadających po dniu 14 listopada 1991 r. Uznał w konsekwencji Sąd Okręgowy, że wnioskodawca posiada ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach i spełnił wszystkie przesłanki wymagane do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku w trybie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i zmienił zaskarżoną decyzję w tym kierunku.

Apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.. Zaskarżając go w całości zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227, ze zm.) i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że dokumentów pracowniczych wynika, że zakład pracy wnioskodawcy nie wystawił mu świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach za sporne okresy, gdyż stanowisko mechanika samochodowego w tym zakładzie nie było zaliczone do stanowisk pracy, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach. Zaś praca mechanika samochodowego podlegałaby zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach, o jakiej mowa w wykazie A dział XIV poz. 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), jeżeli wykonywana była w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Apelujący podniósł też, że wobec dostępności świadectwa pracy i innych dokumentów pracowniczych nie było podstaw do powoływania innych dowodów na okoliczność charakteru spornego zatrudnienia. Dopuszczalność dowodów innych niż zaświadczenia pracodawcy i dokumentacja z przebiegu zatrudnienia podlega ograniczeniom, albowiem należy je rozważać dopiero wobec braku jakiegokolwiek miarodajnej dokumentacji. Zdaniem apelującego nie było więc podstaw do oparcia ustaleń odnośnie spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy na dowodach z zeznań świadków, albowiem świadectwa pracy wystawione przez zakład pracy są dostępne i zawierają jednoznaczną informację, że w ramach zatrudnienia wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

W **odpowiedzi** na apelację wnioskodawca S. R. wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Podniósł m.in., że zarzuty apelacji kwestionujące ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i dokonaną przez ten Sąd ocenę dowodów nie są trafne. Przeprowadzone zostało postępowanie dowodowe, które pozwoliło Sądowi pierwszej instancji na ustalenie, iż we wszystkich spornych okresach faktycznie wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. To ta okoliczność jest więc decydująca, a nie wskazana w świadectwie pracy nazwa stanowiska pracy

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem zaskarżony wyrok oparty został na prawidłowych ustaleniach faktycznych i odpowiada prawu.

Spór w niniejszej sprawie ograniczył się do rozstrzygnięcia kwestii, czy praca wykonywana przez wnioskodawcę S. R. w Zakładach (...) S. A. w S. w okresach od dnia 8 lutego 1972 r. do 26 października 1973 r., od dnia 11 listopada 1975 r. do 30 kwietnia 1998 r., oraz od dnia 1 maja 1998 r. do 31 grudnia 1998 r., była pracą świadczoną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43 ze zm.) uprawniającą do obniżenia wieku emerytalnego.

Sąd pierwszej instancji dokonując analizy i oceny zebranych dowodów, w szczególności z akt osobowych wnioskodawcy oraz zeznań świadków, uznał że potwierdzają one, iż w ramach spornego zatrudnienia wykonywał on pracę w warunkach szczególnych. Sąd Apelacyjny ustalenia te podziela i nie widzi podstaw do ich kwestionowania. Trafnie w apelacji podniesiono, że w przypadku gdy zachodzą wątpliwości, co do ustalenia właściwego charakteru zatrudnienia, w pierwszej kolejności sąd winien dążyć do ich wyjaśnienia przede wszystkim w oparciu o świadectwa pracy, zaświadczenia oraz inne dokumenty pracownicze, to jednak należy pamiętać, że w postępowaniu odwoławczym przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe obowiązuje zasada dopuszczalności wszystkich środków dowodowych. Tym bardziej, że dokumentacja pracownicza, w tym świadectwa pracy, jak i świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, nie są dokumentami urzędowymi, lecz dokumentami prywatnymi, wystawianymi przez pracodawcę, a zatem wyłącznie oświadczeniem wiedzy tego pracodawcy, które mogą być podważane w każdy sposób przed sądem w postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych. Innymi słowy, Sąd nie jest w żaden sposób związany oceną charakteru zatrudnienia pracownika dokonaną przez pracodawcę w wystawionym pracownikowi świadectwie pracy czy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ma ono służyć jedynie celom dowodowym. Dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód (tylko dokumenty wystawione przez organy państwowe albo organy wykonujące zadania z zakresu administracji państwowej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone; por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, LEX nr 518067 oraz z dnia 23 listopada 2005 r., I UK 15/04, OSNAP 2005 nr 11, poz. 161). Należy również zauważyć, że w sprawie niniejszej dostępna dokumentacja pracownicza wnioskodawcy ze spornego okresu, w tym

wystawione przez pracodawcę świadectwa pracy, nie zostały przez Sąd pierwszej instancji ani pominięte ani też zakwestionowane. Z akt sprawy wynika, iż zakład pracy odmawiał wnioskodawcy wydania świadectwa pracy w warunkach szczególnych, powołując się na to, że stanowisko mechanika samochodowego nie jest wymienione w wykazie stanowisk występujących w (...) na których praca wykonywana jest w warunkach szczególnych. Sąd Rejonowy w Końskich wyrokiem z dnia 18 grudnia 1998r. do sygn. akt. P 231/98 ustalił, iż powyższa praca była pracą w warunkach szczególnych, co zobligowało pracodawcę do wydania świadectwa pracy z dnia 30 kwietnia 1999r. Zatem prawidłowo przedmiotem dociekań Sądu pierwszej instancji była kwestia charakteru zatrudnienia wnioskodawcy albowiem nie każda praca mechanika samochodowego jest ujęta w wykazie prac w szczególnych warunkach. Dopuszczone przez Sąd pierwszej instancji dowody, w tym również z zeznań świadków potwierdziły, że w wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia Zakładach (...) S.A. w S. wykonywał pracę na stanowisku mechanika samochodowego, w ramach której naprawiał samochody zakładowe (Mazy, Jelcze, Kamazy, Krazy, Tatry, Żuki i Stary) wykonując pracę w kanałach remontowych (wymontowując i naprawiając uszkodzone części skrzyni biegów, silników, mostów itp.), a przez ostatni rok zatrudnienia, tj. od dnia 1 maja 1998 r. do 30 kwietnia 1999 r. pracował na stanowisku operatora dźwigu. Zeznania świadków są spójne, pełne i przekonujące a za ich wiarygodnością przemawia fakt, iż byli współpracownikami wnioskodawcy, a więc osobami posiadającymi wiedzę w kwestii charakteru spornego zatrudnienia. Za tym, że praca mechaników samochodowych w Zakładach (...) S.A. w S. była wykonywana stale w kanałach remontowych przemawia wielkość taboru samochodowego w spornym okresie, jego słaba jakość oraz okoliczności świadczenia pracy. Za trafnością ustaleń Sądu Okręgowego przemawia również rozstrzygnięcie i ustalenia Sądu Rejonowego w Końskich w sprawie do sygn. akt. P 231/98

Prawidłowo więc ustalił Sąd Okręgowy, że wykonywana przez wnioskodawcę praca mechanika samochodowego była pracą wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 16 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdzie ujęto prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, zaś praca operatora dźwigu ujęta jest w tymże wykazie A dział VIII poz. 1. Zatem bezpodstawnie apelujący kwestionuje uznanie spornych okresów za pracę w szczególnych warunkach.

W tych okolicznościach jako trafne należy ocenić wnioski, do których doszedł Sąd pierwszej instancji, iż wnioskodawca legitymuje się ponad 15 latami pracy w szczególnych warunkach i przysługuje mu prawo do emerytury w obniżonym wieku. Spełniła on bowiem również pozostałe warunki wymagane dla nabycia tego prawa z art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, skoro posiada ogólny staż pracy przypadający na dzień 1 stycznia 1999 r. w łącznym wymiarze ponad 25 lat oraz ukończył 60 rok życia.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. Zaś z uwagi na fakt, że organ rentowy uległ w całości ze swoim żądaniem zawartym w apelacji, zasadnym było obciążenie go kosztami zastępstwa procesowego na zasadzie 98 § 1 i 3 k.p.c. i w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz.1349 ze zm.).